

то, както на своята така и на противната армия, той отстѣпилъ не въ Бавария, а къмъ Майнъ, за да прикрие съобщенията си съ сѣверна Германия, Майнъ и Рейнъ. А щомъ Валленщайнъ отстѣпилъ къмъ Бамбергъ, тогава Густавъ-Адолфъ, като оставилъ противъ него частъ отъ силитѣ си въ отбранително положение, съ другата имъ частъ прѣминалъ отново въ настѣпателни дѣйствия и трѣгналъ за Бавария. Но повторно покушение на Валленщайна противъ съобщенията му съ сѣрѣдоточение на прѣвѣсходящи сили въ Саксония, било по опасно отъ първото и накарало Густавъ-Адолфа да дѣйствува по рѣшително отъ колкото по напрѣдъ. Бързо трѣгналъ той за Саксония и рѣшително атакувалъ Валленщайна съ по слаби сили, но въ боя, който се свършилъ съ побѣда за шведитѣ, намѣрилъ смъртта си, която оставила нерѣшенъ въпроса — какъвъ образъ би взела войната и какъ би дѣйствувалъ Густавъ-Адолфъ слѣдъ Люценската побѣда, ако бѣше останалъ живъ?

И тъй дѣйствията на Густавъ-Адолфа били всѣкога правилни, прѣдпазливи, рѣшителни и съобразни съ обстоятелствата. Съ измѣнение на обстоятелствата, толкозъ непостоянни на война, измѣнявалъ се и характера на дѣйствията му, и въ тѣхъ, както се обясни по горѣ, прѣобладавали: 1) до прѣминуването прѣзъ Елба — правилността и прѣдпазливостта, които неисклучвали рѣшителността, когато обстоятелствата допущали това; 2) отъ прѣминуването прѣзъ Елба до началото на дѣйствията при Нюрнбергъ — извѣрѣдната рѣшителност, смѣлост и даже дързостъ, безъ да исклучвали обаче обикновенната правилност и прѣдпазливостъ, и най послѣ 3) въ послѣднитѣ му дѣйствия до смъртта му, при сжщата правилност, се за-

бѣлѣзватъ постѣдователно то по голѣма прѣдпазливостъ, то по голѣма рѣшителностъ.

Правилността въ начина на воденото войната отъ него се заключавала въ това, че той прѣвъ, може би, отъ времето на Александра Великий, Аннибала и Юлий Цезаря, водилъ война възъ основание на правиленъ, подробно и отъ по рано съобразенъ и съ твърдостъ и постоянство изпълняванъ планъ, въ който измѣнявшитѣ се обстоятелства измѣнявали само частнитѣ подробности и характера на дѣйствията, но главната цѣль, главнитѣ основания оставали неизмѣнни. По такъвъ начинъ, всѣко негово военно дѣйствие имало своя, много или малко важна цѣль, достигането на която способствувало за достигането на главната цѣль на войната. Между всичкитѣ му военни дѣйствия сжществувала извѣстна постепенностъ и свѣрзка, и всички тѣ заедно съставлявали едно общо, стройно цѣло, въ което съгласието и единството съ нищо не били нарушавани. Съ правилността на дѣйствията тѣсно били свѣрзани правилното заемане на страната, ползването съ нейнитѣ срѣдства и храненето на войскитѣ прѣимущественно отъ магазини.

Прѣдпазливостта на дѣйствията на Густавъ-Адолфа се заключавала въ това, че той не отивалъ напрѣдъ, прѣди да се затвърди здраво въ страната и прѣди да обезпечи съобщенията си, съ заемане на крѣпоститѣ, укрѣпенитѣ градове и по важнитѣ пунктове, както и тѣчението на рѣкитѣ, съ устройство на съобщенията си укрѣпени лагери или отдѣлни укрѣпления, а на рѣкитѣ — укрѣпени мостове, — съ благоразумно распрѣдѣление на частъ отъ силитѣ си върху съобщенията си, за охраненето имъ, сжщо съ обезпечение на съобщенията си, ако неприятеля ги за-